

congregat? est pp̄s catholicus.
Jam n̄ multe congregatōes sūt sed
 vna ē congregatō vna eccl̄a. **D**cm̄
 ē et h̄. **C**ōgreges aq̄ ex om̄ valle
 et facta ē congregatio sp̄ual̄. fact?
 vnus pp̄s ex hereticis et gētilib̄.
 repleta eccl̄a ē. **V**allis ē scena. val
 lis ē arc̄. vbi currit mēdax equ?
 ad salutē. vbi hūilis et abiecta cō
 tentio. vbi litū feda deformitas.
Et h̄is igit̄ q̄ arco inl̄erere cōsue
 uerāt. fides creuit eccl̄e. cotidian?
 actus auget. **P**alus ē luxuria. pa
 lus ē int̄pantia. palus ē incōtinē
 tia. in q̄ volutabra libidimū sunt.
 testiaz murmura. latibula passi
 onū. vbi versatur q̄cunq; inceder
 rint. et n̄ emergūt. vbi labunt̄ pe
 diu vestigia. fluunt̄ singulorū in
 cessus. vbi fulice se dū lauāt pol
 luit̄. vbi flebilis desup̄ gemitus
 colubaz. vbi pigra testudo cenos
 so beret in gurgite. **D**em̄q; aper
 im palude. ceru? ad fōtes. **E**x om̄
 igit̄ palude vbi q̄si rane veterē ca
 nebāt q̄relam. congregata ē fides.
 congregata ē puritas animi mēt̄sq;
 simplicitas. **C**ōgregata est aq̄ ex
 om̄ lacu et ex om̄ fouea. vt n̄eo fo
 ueaz fodiat fratri suo in quā ipse
 incedat. h̄ oēs se inuicē diligant.
 oēs se inuicē foueāt. et q̄si vnum
 corp? diuersa se mēbra sustentēt.
 q̄s nō mortiferi cātus astromatū
 schemicorū q̄ mētē molliāt ad amo
 res. h̄ cōsentus eccl̄e. h̄ cōsona circa
 laudes dei pp̄i. vox. et pia vita dele

ctet. q̄bo nō purpurea pipetasma
 ta. n̄ aulea p̄ciosa spectac̄ volupta
 tis sit. h̄ h̄ac pulcerrimā mūdi fa
 bricā. h̄ac distatē int̄ se elem̄torū
 copulā. celū sic camerā extensū vt
 inbitates in h̄ mūdo tegat. terraz
 ad opandū datā. diffusū aerem.
 clausa maria. pp̄m hūc. d̄ime opa
 tōis organū in q̄ d̄imi modulamē
 resultet oraculi. et dei sp̄s intus
 opes. tēplū istō sacriū trinitatis.
 scitatis diuini. eccl̄am scāni in q̄
 r̄fulgēt aulea celestia. de q̄bo dcm̄
 ē. **D**ilata locū tabnaculorū tuorū et
 auleorū tuorū fige ne p̄cas. lōgio
 res fac funiculos tuos et palos tu
 os cōfirma. **A**dhuc in dexterā et si
 nistrā extēdes. et semē tuū gentes
 hereditate possidebit et citates des
 tas inhabitab̄. **H**oc ergo aulea q̄bo
 attulit bonā vitam. p̄cā tegit. cul
 pā obūbrat. **H**ec ē eccl̄a que sup̄
 maia fūdāta ē et sup̄ flua p̄pata
Sup̄ vos ei firmata est et p̄pata
 q̄ sic flua puro in eā v̄ndiq; fōte
 decurritis. **D**e q̄bo dcm̄ ē. **E**leua
 flu. **E**t addidit. **M**ira. **e**la. **S**ona
 flua. **H**ausistis ei ex illo pl̄em et
 pleno fonte q̄ fluistis. q̄ ait nob̄.
Qui credit i me sic scriptū ē flua
 de v̄tre ei? fluēt aq̄ viue. **H**oc at̄
 dicebat de sp̄u que incipiebāt ac
 c̄pere q̄ credituri erāt in eū. **P**ed
 iā q̄si h̄i iordais v̄nde reuerti me
 cū in originē. **C**ōgreges inqt̄ aq̄
 q̄ sub celo est in congregatōez vna
 et appareat arida.

Et factū est sic.

Hortasse paz credidit aliq̄s
superioribus sermōibus nris-
quibus tractauimus inuisibilem
ideo fuisse terrā. q̄ aquis opta te-
geretur. vt corporeis oculis possit
videri. Ad se em̄ p̄phā retulit. s̄
est ad nr̄am cōditōem. nō ad dīne
maiestatē nature. q̄ vtīq; omnia
videt. Sed vt aduertatis. qz nō
q̄h nr̄i ingenij p̄bādi grā. sed ve-
stre cā instructionis suscepimus
hunc tractandi laborē astipulan-
te nobis lectōis serie testificamur
que apte p̄bat post cōgregatōez
aque. que erat sup̄ terrā. et post de-
ruatōem eius in mari. apparuisse
aridā. Defināt ergo qui dyaleti-
cis disputatōibus mouere nego-
cia solent dicētes. quō terra inuis-
ibilis aq; omni corpori naturalis
spēs et color in fit. ois aut color s̄
iectus sit aspectui. Clamat dī vox
Cōgregentur aq; et appareat ar-
ida. Et iterū scriptura dicit.

Congregata est aqua in cōgre-
gatōem vnā et apparuit arida.

Quid opus fuit iterū. nisi oc-
currendū questionibus iudi-
casset p̄phā. Nonne videt dicere.
non dixi inuisibile sc̄dm naturā.
sed sc̄dm sup̄fusionē aquarū. De-
mīq; addit. s̄blato velamine. ap-
paruisse aridā. que ante non vide-

batur. Itēz questionēs alias se-
runt dicētes. Si in cōgregatōibus
diuersis aqua erat. quō si ille con-
gregatōes in superioribus erāt. non
defluebat aq; ad eum locū ad quē
post dñi imperiū deriuata est. Na-
tura em̄ aquarū spōte in inferiora
plabit. Si vero in inferioribus
erāt ille cōgregatōes. quō contra
naturā suam aq; ad superiora ascē-
dit. Itaq; a sc̄dm naturales cur-
sus imperio nō equat. aut contra
naturā imperio p̄ficere n̄ potuit.
Cui questio facile r̄ndebat. si mihi
ip̄i ante r̄ndebat. ante p̄ceptū dñi
hanc aquarū fuisse naturā vt labe-
retur. vt flueret. Non em̄ ex vsu
hoc habet ceterorū elementorū sed
sp̄cale et p̄p̄riū. non ex quodā or-
dine. s̄ magis ex volūtate et opa-
tione dei sumi. Quid iusserit deus
audiuit. vox autē dei efficiens na-
ture est. eam vocē effectus opa-
tionis impleuit. Cepit labi aqua
et in vnā fluere cōgregatōnem
que ante erat diffusa p̄ terras. et
plurimis receptacul' inherbat.
Cursum eius ante non legi. motus
eius ante n̄ didici. nec oculus me-
us vidit. nec auris audiuit. Sta-
bat aqua diuersis locis. ad vocē
mota est. Nonne videt qz naturā
ei h̄mōi vox dei fecit. et secuta crea-
tura p̄ceptū. ex lege. et vsu fecit.
Prima em̄ constitutōis lex formā
in posterorū dereliquit. Demīq; diem
semel fecit et noctē. ex illo manet

vtriusq; successio. et diurna repa-
 tio. **I**ussa est etiam aqua currere.
 ex illo cucurrit. fontes labuntur in
 fluuios. in freta currunt flumina
 lacus deriuantur in maria. ipsa se
 aqua p̄cedit. v̄rget et seq̄t. vnus
 est ductus. vnū corpus. et cum sit
 altitudo diuersa. indiscreta tamen
 dorſi eius eq̄litas. **V**nde et equor
 appellatur arbitror. q̄ in superficie
 eius eq̄litas sit. **R**ūdi sc̄dm̄ illoꝝ
 p̄positū. illi nunc r̄ndean̄t mibi.
 si nunq̄ viderūt fontes ex infero-
 ribus scaturire. de pavimento aquā
 surgere. q̄s eam cogit. vñ p̄rum-
 pit. que admodū non deficiat. quō
 fit vt ima solidiora. v̄ndam r̄-
 mant. **H**ec sc̄dm̄ occulta secreta
 nature. **C**eterū quis ignorat. q̄ r̄-
 pido plerūq; impetu. in ima descē-
 dens. in sup̄iora se subrigat. atq;
 in sup̄aliūz montis attollat. **P**le-
 nūq; etiam canalib; manu artifi-
 cis deriuata. quantū descendit.
 tantūz rursus ascendat. **I**taq; si
 vel impetu suo fer̄t. vel artificis
 ingenio. cōtra naturā suā ducit.
 et eleuat. miramini. si d̄m̄i opatō-
 ne p̄cepti. aliq̄s ad v̄sum nature
 eius accessit. q̄ ante in v̄su n̄ fue-
 rit. **D**icāt nunc mibi. quō tanq̄ in
 v̄trem cōgregauerit aq̄s maris.
 vt scriptū est. quō eduxerit aquā
 de petra qui potuit de petra educes-
 re aquā que non erat non potuit
 aquā educere que erat. **P**erussit
 petra et fluxerūt aq̄. clamat dauid

et torrētes mundauerūt. **E**t alibi
Sup̄ mōtes stabūt aque. **H**a-
 bes in euāgelio cum ḡuis eēt p̄-
 cella. et magnus in mari motus.
 ita vt trepidarent apl̄i naufragij
 periculū. excitauerūt dormientes in
 puppi d̄m̄i ih̄m. et surgēs impera-
 uit v̄eto et mari. sedata tēpestas.
 fit refusa trāquillitas. **Q**ui potuit
 imperio mare totū sedare. non po-
 tuit imperio aq̄s mouere. **A**tq; in
 diluuiō sic accipimus. q̄ eruperūt
 fōtes abissi. et q̄ induxerūt postea
 sp̄m̄ et siccauerūt aquā. **S**i nolūt
 obedisse naturā. v̄fūq; elem̄ta im-
 perio dei esse cōuersū. vel hoc conce-
 dant potuisse emisso v̄eto. aquas
 currere q̄d cotidie videmus in ma-
 ri vt inde aque curiāt. vñ flauerūt
 v̄etus. **S**i tpe moysi excitato au-
 stro valido. siccatū est mare. eodē
 mō siccatū non potuit cōgregatio
 aquarū. et in mare p̄fluere aqua.
 que postea diuisa est a p̄fundo.
Sed discāt naturā posse cōuerti.
 q̄n petra aq̄s fluxit. et ferrū. aque
 sup̄natauit. quod v̄tiq; heliseus
 orando facere meruit. non imperā-
 do. **S**i igitur **H**eliseus ferrum
 leuauit cōtra naturam. xp̄us aq̄s
 mouere n̄ potuit. **S**ed mouit qui
 potuit dicere. **L**azare veni foras.
 et mortuū suscitauit. **D**eus em̄ q̄d
 iubet facit. **I**taq; pari exemplo di-
 ctum accipe. cōgreges aqua et cō-
 gregata est. **D**icēdo aut cōgreges
 aqua. non solū mouit eā de loco.

sed etiā statuit i loco vt non pter
fluēt h̄ manēt. **H**oc itaqz maioris
māculi ē. quō oēs congregatōes i
vnā congregatōez defluxerit ⁊ vna
congregatio n̄ adiplēta fit. **N**am ⁊
scriptura h̄ int̄ mābilia cōstituit
dicēdo. **O**ēs torrētes eunt in māe
⁊ mare n̄ adiplē. **V**trūqz igit̄ ex
p̄cepto dei. vt ⁊ fluat aq̄ ⁊ nō sup
fluat. **C**irāscripta igit̄ imposito
fine maria claudūtur. ne supfusa
terris imundēt oīa. ⁊ destituto ar
uorum cultu. munus terrene fecū
ditatis impediāt. **C**ognoscāt igit̄
tur dñi esse p̄cepti. opatōisqz cē
lestis. **A**it em̄ dñs p̄ nubē ad iob
inter alia etiā de maris claustra.
Posui ei fines apponens claustra
⁊ portas. dixi aut̄ ei. **V**sqz huc ve
nies nec trāsgrediens. h̄ in teip̄o
cōterens fluct̄ tui. **N**ōne ip̄i vis
demus mare frequēter vntō sū. ita
vt in altū fluct̄ eius tan q̄ mons
aque p̄ruptus insurgāt. vbi im
petū suuz ad litus illisert in spu
mas resoluī repagulis q̄busdam
arene repaullsum. scđm qđ scriptū
est. **A**ut nō timebis me dicāt dñs
q̄ posui arenā fines maris. **I**nfir
missimo itaqz omniū vilis sabu
lom̄is puluere vis maris in tempe
state cobibet. ⁊ velut habens q̄
busdā celestis imperij a p̄scripto
sibi sine reuocatur. violentiqz eq̄
ris motus in sese frāgitur. atqz i
reductos fin̄ suos scinditur. **C**e
terū nisi ius statuti celestis imbi

beret. quīs obstaret. q̄n p̄ plana
egipti. q̄ maxie h̄uilioribz iacens
vallibus cāpētris asserit. mare
rubrū. egip̄o pelago misceret. **E**
Dem̄qz dōcēt h̄c q̄ voluerit. h̄c
duo sibi maria cōnectē. atqz in se
trāsfundere. selostris egip̄a? qui
antiq̄or fuit ⁊ darus medus qui
maioris circuitu potētie in effectu
voluit adducere qđ ab indigena
fuerat an̄ tēptatū. **Q**ue res in ius
dicio ē. qđ superi? est mare indiai
in q̄ mare rubrū qđ equoz egip̄ciū
qđ inferi? alluit. **E**t fortasse. ne la
tus se mare effunderet de supiori
bus ad inferiora p̄cipitās. iō mo
limina sua rex vterqz reuocauit.
Quero nūc cū dixerit. colligat aq̄
in collectōe vna. quō diffusas per
lacus. paludes. stagna. aq̄s ⁊ sup
fusas vallibz. ⁊ campis. oibusqz
plamozibz locis. currētes fōtibz.
atqz fluibus. vna potuerit reape
re collectō. aut quō vna collectō.
cū hodieqz diuersa sint maria. **N**ā
⁊ oceanū mare dicim̄? ⁊ thyr
renū. ⁊ adriaticū. ⁊ indiai. ⁊ egip̄
ciū. ⁊ pontū. ⁊ ppōtidē. ⁊ bellepō
tū. ⁊ euyimū. egetū. iom̄iū. ath
lanticiū. **P**leniqz etiā creticū. ⁊ sep
tentrionale. caspiū appellāt mare.
Vi ⁊ cōsiderem̄ scripture verba
q̄ librato sūt trutinata examine.
Colligat aq̄ in collōe vna. **V**na
aq̄ziugis ⁊ cōtinua congregatio n̄ ē
h̄ diuisi finis mais vt qđā descrip
tōibus forehibz ait. **N**āqz portus

scribitur
egipti
maxie
vallibus
capētris
asserit
mare
rubrū
egip̄o
pelago
misceret
Dem̄qz
dōcēt
h̄c
duo
sibi
maria
cōnectē
atqz
in
se
trāsfundere
selostris
egip̄a
qui
antiq̄or
fuit
⁊
darus
medus
qui
maioris
circuitu
potētie
in
effectu
voluit
adducere
qđ
ab
indigena
fuerat
an̄
tēptatū
Que
res
in
ius
dicio
ē
qđ
superi
est
mare
indiai
in
q̄
mare
rubrū
qđ
equoz
egip̄ciū
qđ
inferi
alluit
Et
fortasse
ne
latu
se
mare
effunderet
de
supiori
bus
ad
inferiora
p̄cipitās
iō
mo
limina
sua
rex
vterqz
reuocauit
Quero
nūc
cū
dixerit
colligat
aq̄
in
collectōe
vna
quō
diffusas
per
lacus
paludes
stagna
aq̄s
⁊
sup
fusas
vallibz
⁊
campis
oibusqz
plamozibz
locis
currētes
fōtibz
atqz
fluibus
vna
potuerit
reape
re
collectō
aut
quō
vna
collectō
cū
hodieqz
diuersa
sunt
maria
Nā
⁊
oceanū
mare
dicim̄
⁊
thyr
renū
⁊
adriaticū
⁊
indiai
⁊
egip̄
ciū
⁊
pontū
⁊
ppōtidē
⁊
bellepō
tū
⁊
euyimū
egetū
iom̄iū
ath
lanticiū
Pleniqz
etiā
creticū
⁊
sep
tentrionale
caspiū
appellāt
mare
Vi
⁊
cōsiderem̄
scripture
verba
q̄
librato
sūt
trutinata
examine
Colligat
aq̄
in
collōe
vna
Vna
aq̄ziugis
⁊
cōtinua
congregatio
n̄
ē
h̄
diuisi
finis
mais
vt
qđā
descrip
tōibus
forehibz
ait
Nāqz
portus

maris nostri. finus amplissimus.
Meritoq; in diuersis locis diuer-
 sa sunt noia. quia vocabula aq̄s.
 ex regionū vocabulis adhaerūt.
Vna autē congregatō aquarū eo
 q̄ iugis vnda atq; continua. ab
 indico mari. vsq; ad gaditani bo-
 ram litoris. et inde mare rubrū ex-
 tremo circūfusū orbem terrarū in-
 cludit oceano. interiusq; thyrre-
 no hadrias. adrie. cetera maria
 miscentur. nonimmo distincta. n̄
 fluctibus. **V**nde pulchre habes.
 qz deus cōgregatōes aquarū vo-
 cauit maria. **I**ta et vna est gene-
 ralis collectō. que dicit mare. et mul-
 te collectōes que maiā pro regio-
 nibus nūcupant. **S**icut em̄ mul-
 te terre. vt affrica. hispania. tra-
 cia. macedonia. siria. egiptus. gal-
 lia atq; ytaliam. pro regionū appel-
 lantur vocabulū. et vna est terra.
 ita multa dicuntur pro locorū appel-
 latōibus maria. et vnū est mare.
 sicut ait p̄ph̄a dicēs. **T**ui sūt celi
 et tua est terra. orbis terrarū et ple-
 nitudinem eius tu fūdasti. aq̄lo-
 nem et mare tu creasti. **E**t ad iob
 ipse dñs ait. **C**onclufi autē mare
 portis. **N**unc qz de vna collectōe
 diximus. illud occurrit. vtz cum
 per omnē fere terram. aut sup̄ ter-
 rā fuerit aq̄ diffusā. que per valle-
 stria agrorū. cōcaua montū. pla-
 nitiēq; cāporū. in modū eq̄ris fu-
 sū. cōgregatio vna potuerit om-
 nes aquas illas recipere. atq; exi-

namire terras. q̄ ante fuso per vni-
 uersū flumine stagnabātur. **N**ā
 si ita opta erant oīa. non em̄ dice-
 ret. visa est terra. nisi tecta. vel lo-
 cis oibus demonstrata. si diuiniū
Noe tpe abscondit. et mōtes quā-
 do aquarū iam et sup̄ celos et infra
 firmamentū fuerat facta discretō
 quāto magis dubitari non pōt ecā
 montū vertices. illa sup̄fusioe la-
 tuisse. **Q**uo igitur oīs illa aq̄rū
 redūdātia deriuata est. que recep-
 taula eam tam cōtinua atq; con-
 nexa absorbere potuerūt. **D**e quo
 multis nob̄ pōt sermo sup̄petere.
 primum. qz potuit creator oim̄ et
 ipsarū terrarū spacia diffundere.
 qd̄ aliq̄tenus cōfirmātes p̄prias
 posuerit sentēcias. **E**go. qd̄ facere
 potuerit. non p̄termitto. qd̄ fecerit.
 qz apte scripturarū aucte nō
 didici. q̄si secretū teneo. ne forte
 ecā hinc. alias sibi qōes req̄rant
Assero tñ scdm̄ scripturas. qz po-
 tuit locorū hūilia et cāporū aperta
 diffundere. sicut ip̄e ait. **A**n̄ te am-
 bulabo. et mōtes planos faciam.
Potuit ecā ip̄a aquarū vis p̄fun-
 dioza ea facere. que insederat tāto
 fluctuū motu. tantoq; estu cōcū-
 tioris elem̄ti. q̄ cotidie inna pelagi-
 torū. et harenas versare soleat
 in p̄fūdo. **Q**uis deinde sciat. inq̄n-
 tum se illud magnū et inausū na-
 uigantib; atq; intēptatū nauitis
 fūdare mare. qd̄ britanias freim̄
 et includit eq̄re. atq; in vltimoza

et ipsis fabul inaccessa secreta se
porrigit. Quis deinde colligat q̄tū
luerno et auerno in ytaliam tyber
riadi q̄; in palestina. et ei lacu q̄
inter palestina et egiptum arabie
dehita p̄tendit. p̄tibusq; diuersis
augusti atq; traiani ceterisq; per
vniuersū orbem infusū addiderit
mare. Sed sunt etiā non confusi la
cus et stagna q̄ non misceantur flu
dibus. ut lanus et benacis. alba
nus q̄; aliq; plures. Quō ergo
vna congregato aquarū. Sed quē
admodū dicitur q̄ fecit deus duo lu
mina. i. solē et lunā. ut sint utiq;
et stellaz luia. ita et vna congregato
dicitur sint plurime. Neq; em̄ annu
merantur q̄ non sferuntur. Sed ut
videt. quū de mari loq̄bamur aliq̄tu
liz exūdauim. ad p̄positū redea
m. Considerem. q̄d sit q̄d ait dñs
cōgreget aq̄ in vnā congregatōem
et appareat arida. et n̄ dixerit terra
Qd̄ p̄clae positū q̄s non adūtat.
Terra em̄ p̄t. et luto esse p̄mixta.
aq̄s madida. cuius sp̄s sup̄fus
aq̄s nō appareat. Arida aut̄ non
solū ad gen. sed etiā ad sp̄em ter
rarū referē. ut sit vitil. sicca. abil
et apta culturis. Bil̄ p̄spectū est
ne videat sole magis q̄ dei p̄cep
tō eē sicca. q̄ arida facta ē anq̄
sol crearetur. Vñ et d̄s. discernēs
mare et terrā ait de dño. Quū ipsi
ē ma. et ip. fe. il. et ari. ma. et fun.
Arida ei exp̄ssio natuē ē. terra at̄
appello q̄dā simplex negocij q̄ in

se h̄eat p̄petatē. Sic ei aial ḡnis
significatio ē. an̄ iest p̄priū aliq̄d
et excellēs. rōnabile aut̄ p̄priū est
h̄ois. ita et terra p̄t cōiter dici. vel
scatēs aq̄s. vel dehita et inuia. et fi
ne aq̄. Ergo et illi q̄ scatet aquis
inest ut h̄eat ariditatē. Remota ei
aq̄ incipit eē arida. sicut scriptur
h̄es. Posuit flūia in dehitu et exit
aq̄ruz in fiti. Hoc ē de terra aq̄sā
aridā fecit. Sed ergo terra p̄ am
q̄litate suā. sicut et singula elemta
h̄nt. Nā et aer h̄uidam q̄litate. et
aq̄ frigida. et ignis calida. et h̄ est
p̄ncipale p̄priū elemtis singulis
q̄d rōe colligim. Cōprehēdere at̄
sēhibilr et corp̄alr si velim. velut
conexa et p̄posita repim. ut sit ter
ra arida et frigida. et aq̄ frigida et
h̄uida. aer calidus et h̄uidus. ig
nis calidus et ficus. et sic sibi per
has iugales q̄litates. singula mi
scētur elemta. Nā terra cū sit aris
da et frigide q̄litate. coneditur aq̄
p̄ cognatōem q̄litate frigide. et p̄
aquā aer. q̄ h̄uidus ē aer. Ergo
aq̄ rā p̄ brachijs q̄busdā duob.
frigoris et h̄uoris. altero terrā. al
tero aerē videt̄ āplecti. frigido ter
rā. aerē h̄uido. Aer q̄; medius inf̄
duo p̄pugnātia p̄ naturā. hoc est
inter aquā et ignē. vtrūq; illū ele
mentū cōliat sibi. q̄ et aq̄s p̄ua
re et igni calore iūgit. Ignis q̄;
cum sit calid. et ficus natura. ca
lore aerī annectit. siccitate autem
in cōem terre sōietatē refundit.

atq; ita sibi per hunc circuitum et
chorū quendā concordia societatis
conueniūt. **V**nde et grece dicitur
quod latine elementa dicimus. quod sibi con-
ueniant et concinant. **H**uc autem pro-
gressi sumus. quia scriptura ait. quod
deus vocauerit terrā aridā. **H**oc
est quod principale eius nūcupauit
proprietas nature. **N**aturalis enim
proprietas siccitatis est terris. **H**ec
enim prerogativa suata est. principalis
ergo siccitas. **P**robet eadem ut sit
frigida. sed non preferuntur secunda pro-
mis. **V**t autem sit hūida aqruū affi-
nitate sortit. **E**rgo illud suū. istud
alienū. suū quod arida est. alienū quod
hūida. **Q**uia arida aucte nature.
quod hūida. aucte copule. **Q**uod primo
tonauit hoc tenuit. quia istud ex na-
tura. illud ex causa. **D**e principalibus
igitur non ex accidentibus. terre de-
bitur proprietas diffiniri. ut secundum pro-
rogatiuā qualitatis eius infor-
mare. nostra cognitio. **E**t vidit deus
quod bonū. **N**on pretermis quia ali-
quod nec in hebreo putant esse. nec in ce-
teris interpretatōibus. quia congrega-
ta est aqua in collectioes suas. et
paruit arida.

Et vocauit deus aridā terrā. et col-
lectiones aquarū vocauit maria.

Quoniam enim dixerit deus. quia fa-
ctum est sic. satis esse putant
vocem operatoris accelerate operatio-
nis iudicium. **S**ed quia in alijs quibus
creaturis habet. et definitōem pro-
ceptōnis et repetitū operatiois. vel

iudiciū. vel effectū. ideo nos non pu-
tamus absurdū id quod prohibet ad-
ditū. eadē si ceteris interpretatōibus
vel veritas doceatur suspetere vel
auctas. **M**ulta enim non otiose a
septuaginta viris. hebraice veri-
tati addita et adiūcta cōperimus.
Vidit ergo deus quoniam bonū mare.
Et si pulchra species huius elemēti
vel cum surgentibus albescit cumul-
ac verticibus vndarū. et cautes in se
uea rotāt aspergine vel cum equore
crispātī clementioribus auris. et blā-
do furore tranquillitatis. purpura
scētē preferit colore. qui eminet
spectatibus. frequēter offundit
quoniam non violentis fluctibus vicina
tūdine litora. sed velut pacificis ab-
it et salutat aplexibus. quod dulcis son-
us quod iocundus fragor. quod grata et cō-
sona resultatio. ego tamen non ocul-
estimatum creaturę decorē arbitror
sed huiusmodi rationem operatiois. iudicio ope-
ratoris conuenire. et congruere diffini-
tū. **B**onū igitur mare primum. quia
terras uicario suffulit hūore. quod
bus per venas quasdam occulte. suc-
cus quendā haud inutile. submini-
strat. **B**onū mare tanquam conspicuum
flumiorū. fons ymbriū. delibatio
alluionū. inuectio cōmeatuum. quod
sibi distantes populi copulātur. quo
periorū remouetur pericula. quod bar-
baricus furor claudit. subsidium in-
necitatibus. refugium in periculis. gratia in
voluptatibus salubritas valetudinis
separatorū diuicio. itineris expedium

transfugiū laborantū. subsidium
 vctigaliū. sterilitatis alimentū.
 ex hoc pluuia i terras trāsfundit
Siq̄dem de mari aq̄ radijs solis
 hauritur. et qđ subtile eius est ra-
 pitur. deinde quāto altius eleua-
 tur. tāto magis eadē nubū obū-
 briatione frigescat. et fit ymber. qui
 non solū terrenā temperat ficatas-
 tem. sed eadē ieiunia arua fecūdat
Quid enumerē insulas. q̄s velut
 monilia plerūq̄ p̄texit. In q̄bus
 hī q̄ se abdicāt tpantie secularis
 illecebris. fido cōtinētie p̄posito.
 eligūt mundo latere. et vite huius
 declinare dubios anfractus. Ma-
 re est ergo secretū tpantie. exerci-
 cium cōtinētie. ḡuitatis succensus.
 portus securitatis. tranq̄llitas se-
 culi. mūdi huius sobrietas. cū fi-
 delibus viris atq̄ deuotis. incen-
 suum deuotōis. vt auz vndaz le-
 miter alluentū sono. certēt cātus
 psallentū. plaudant infule. trans-
 quillo fluctuū choro. ymnis san-
 ctorū p̄sonēt. **V**n̄ mihi. vt omnē
 pelagi pulcritudinē comp̄hendā.
Et qđ plura. aut qđ aliud ille cō-
 cētus vndaz. nisi qđdam cētus
 est plebis. **V**n̄ tene mari plerūq̄
 opatur ecclā. que p̄mo ingredie-
 tis populi agmine totis vestibulis
 vndas vomit. deinde in orōne
 toti? plebis tanq̄ vndis refluxen-
 tibus stridet. cū r̄n̄sorij psalmoz
 cātibus viroz. mulierū. virginū
 puuloz. somis vndaz fragor re-

sultet. **N**am illud quid dicam qđ
 vnda p̄ctm̄ abluit. et sanctispūs
 auras salutare aspirat. **D**et nob̄
 dñs illa successuum flumina pro-
 spero ligno currere. tuto portu cō-
 sistere. ne quicie spūalis grauiora
 q̄ ferre possumus tēptamenta ne-
 scire. **F**idei ignorare naufragia. ha-
 bere pacem p̄fundam. et si quāto
 aliquid sit qđ graues nobis secu-
 li huius excitet fluctus. euigilan-
 tem pro nobis habere guberna-
 torem dñm ihm. qui verbo impes-
 ret. et tēpestatē mitiget. tranq̄lli-
 tatem maris refundat. cui est bo-
 nor. gloria. laus. p̄petuitas a secu-
 lis. et nunc. et semper. et in omnia
 secula seculoz. Amen.

Item de die tercio.
Descendete aqua cōueniebat.
 vt spēs terre daretur et gra-
 dia. vt inuisibil et in cōposita desi-
 neret eē. **N**am plerūq̄ eadē hoc di-
 cunt eē inuisibile qđ speciem non
 habet. et ideo acipiunt terrā inui-
 sibilem fuisse. non quia videri nō
 posset a fūmo deo. vel angelis e?
 nam adhuc homines creati non
 erant. vel eadē pecudes. sed quia
 sine sua specie erat. **S**pecies autē
 terre est germinatio. et virditas
 agri. **V**nde vt visibilem eam et cō-
 positā faceret deus ait.
Germinet terra herbas femi se-
 minantē semen s̄m genus suū. et
 lignū fructifex faciens fructū s̄m
 genus. cuius semē sit in ipō.

Vidiamus uerba ueritatis
 quoz series salus est audie
 tum. Prima enim uox illa dei sin
 gulis creaturis imptata gignen
 dis. lex nature est. que terris in
 omne euum remanhit. future suc
 cessiomis data pscriptu. que ad
 modu. uel generadi uel fructifica
 di in reliquum usus adolesceret.
 Prima itaqz germinatio est. qn
 nascentia uidentur erupere. dem
 de cum profecerit a eruperit ger
 men. fit herba. herba quoqz ubi
 paululu adoleuerit. fit fenuz. **Q**m
 utilis. qd uel uemens uox. **G**ermi
 net terra herbam feni. hoc est ipa
 per se. nullu alterius querat auxi
 lium. non cuius qd indigeat mini
 stero. **S**olent em pleriqz dicere
 nisi clementior solis calor tepese
 cent terras. a quod amodo radijs
 suis fouent. non potest germina
 re terra. **E**t ppter ea gentes dimuz
 honorez deputant soli. qd uirtute
 caloris sui. terraz penetret sinus.
 sparsaqz foueat semina. uel riges
 tes gelu uenas arborum relaxet.
Audi ergo dnm uelut hanc uoce
 emittentem. **C**onticeat ineptus
 sermo hominu. qui futurus est. fa
 cessat uana opimo ante qd solis
 fiat luminae herba nascatur. **A**n
 tiquior sit eius p rogatiua qd sol.
 nec error hominum conualeseat.
Germinz prius terra qd fatus so
 lis accipiat. sciant homines solez
 auctore non esse nascentiu. dei cle

mentia. terram relaxat. dei indul
 gentia. prumpere facit fructus.
Quo sol uiuendi usum ministrat
 oriundis. quando illa prius sine
 opationis uiuificatōe sunt edita.
 qd sol in hos uiuedi usus ueniret.
Iunior est herb. iunior feno. **E**t
 forte miretur aliqui. qd prius pes
 cori pabulum qd abus homini fit
 creatus. **I**n quo primum pfunduz
 dei filiū dem? adutere qd eadā mi
 nima queque non negligat. sicut
 euangelizat sapientia dei. a dicit.
Respiciate uolatilia celi. qm nō se
 runt neqz metuit. neqz congregat
 in horrea. a pater celestis pascit
 illa. **N**onne uos plus estis illis?
Cum em illa pascatur gracia dei.
 nemo sibi debet de sua simplici in
 dustria a uirtute blandiri. dem
 de quia simplice uictum a natura
 lem abum reliquis abis debuit
 anteferre. **H**ic em. sobrietatis a
 bus est. reliqui deliciaz atqz luxu
 rie. **H**ic cōis omnibz animalibz
 abus. ille paucoz. **E**xēplū itaqz
 frugalitatis. magisterū p fimo
 nie. est. herbe simplicis uictu. ole
 risqz uilis. aut pōmi stentos esse
 omnes oportere. quem natua ob
 tulit. quem liberalitas dei prima
 donauit. **I**lle salubris. ille utilis
 abus. qui morbos repellat. qui re
 secat cruditates. nullo hominum
 partus labore. sed dīno effusus
 munere. sine rōne frugis. sine semī
 ne. tam dulcis a gratis. ut eadā
 c. iij

repletis voluptati atq; vñ fit.
Demq; ad pmas datus mēsas.
ad scūdas remāsit **Q**uid āt crea
ture huius adtexam miraculū. ⁊
sapie creatricis argumētū expmā
In hac em̄ germinū spē ⁊ illo vi
rētis herbe munē imago est vite
hūane ⁊ nature. obitōisq; nrē. in
figne qōdā spectat ⁊ spectaculū
elucet. **I**lla herba ⁊ flos femi figu
ra ē carnis hūane. sicut bon⁹ simi
tatis interpretis organo sue vōis
expressit dicēs. **C**lama. **Q**uid cla
mabo. **O**is ca. fe. ⁊ ois glo. bo. vt
flos fe. **A**ruit fenū ⁊ flos decidit.
vñ aut dñi maēt in eternū. **D**eī
sapia vōx hūana ē **D**e? dōt. clama
Hz in ipō ysaiā loq̄t. **I**lle rñdet
Quid clamabo. **E**t tāq̄ qō loq̄t
audisset adiūxit. **O**is ca. fe. **E**t vñ
Viret ei gloria hōis in carne q̄i fe
nū. ⁊ que putatur eē sblimis exi
gua q̄i herba ē. **P**remat vt flore
caduco q̄i fenū. germinet viridit
atē in spē. non in fructu. solidita
te; hilarioris vite. q̄i floris p̄ten
dēs iocūditatem. breuiore spācio
occasura. sic herba femi qō pulq̄
euellatur arescīt **Q**ue em̄ firmitu
to in carne q̄ salubritas p̄t eē diu
turna. **H**odie videas adolescen
tem validū pubescētis etatis v̄tu
te florentē. grata spē. suauī colore
crastina die tibi faciē ⁊ ora muta
tus occurret. **E**t q̄ pridie tibi deco
re forme visus est grā. alio die mī
serādis apparet. egritudis alic?

infirmītatē solutus. **P**lerosq; āt
labōr fatigat. aut inopia macerat
ā cruditas vexat. ā vīna corrupit
ā senect⁹ debilitat. ā euiratos deli
cie reddūt. **L**uxuria decolorat. **N**ō
ne vex est. qz aruit fenū ⁊ flos de
cidit. **A**li? ab auis. attauisq; no
bil. ⁊ maiorū honestatus infulis
psapie veteris clarus insignib⁹.
aīcis abundās. stipatus cliētib⁹.
vtrūq; latus tectus p̄ducēs maxi
mā. ac reducēs familiā. repēte ali
qua accidētis piculi mole turba
tus. destituit ab oibus. a sodali
bus derelinq̄tur. ipugnā a p̄xi
mis. **E**cce vex est. qz sicut fenum
vita hōim qō priusq̄ euellat are
scit. **E**st etiā qui dudū vbertate
affluēs copiaz libalitatē fama p̄
ora volitās singulorū clarus. hōi
bus p̄minēs. p̄tibus tribunali
bus celsus. solio sblimis. beatus
ip̄lis estimatus. dū p̄conū cla
more deducit. subita rex p̄uersio
ne in eum carcerē rapitur q̄ alios
ipse detruserat. ⁊ inter reos suos
imminētis pene deluit erūnaz. **Q**uā
tos p̄die caterua plaudētū. ⁊ iui
diosa frequentis ip̄l. domū p̄pa
detexit. ⁊ nox vna gloriose illum
sp̄dōrē deductōis aboleuit. ac re
pētinus lateris color effusus gau
dijs luctuosā grāuis succēssioem
meroris admiscuit. **H**omōi est igi
tur gloria hōis. sic flos femi **Q**ue
etiā cum defertur m̄bil opib⁹ ad
iūgit. in q̄ nullus fruct⁹ acq̄ritur.

a cū amittit euaneſcit. oēm ſcenā
 hōis a quā deſup obūrabat. repē
 te deſtituēs. a quaz itus amabat
Atq; vtinā imitare in hāc herbā
 de q̄ ait dñs. **G**erminet terra her
 bā femi. ſeminās ſemē ſm genus
 a ſm ſilitudinē. **D**eminem? igit
 tur ſemē ſm gen? **D**is quid ſit
 gen? **A**udi dicentē oportere nos
 q̄rere illud dīmū. ſi q̄ mō illud tra
 ctare poſſim? aut inuenire. q̄uis
 non loqe ſit ab vno q̄z noſt? **I**n
 ipſo em viuim? a ſum? a mouem
 ſicut q̄dam veſtrū dixerūt. cuius
 a gen? ſum? **D**com h̄ genus ſe
 minem? ſemen. non in carne. ſ; in
 ſpū. **N**on em carnalia. ſ; ſpūalia
 ſeminare demus. q̄ ad vitā puem
 re volum? eternā. **Q**ue eſt autem
 ſilitudo? **N**ū ignoras. q̄ ad imagi
 nem a ſilitudinē dei ſact? eſ? **V**er
 ba generi ſuo rñdit. tu nō rñdes
 generi tuo? **T**riticū granū ſparſū
 terre generis ſui grām reddit. a
 tu degeneras? **F**rugēs nō aduſtes
 tant ſui ſinceritatē generis. tu ad
 ulteras puritatē anime? **V**igorez
 mētis. corpis caſtitatē. non agno
 ſcis opus eē xp̄i? **M**anib; ſuis vt
 legim? te ille formauit. a tu ma
 michæ aduſteptibi aſſiſcis aucto
 rē? **P**ater de? dicit ad filiū. **F**acia
 mus hōiem ad imaginē a ſilitu
 dinem nrām. a tu ſotimiane dicis
 q; in cōſtitutōe mūdi adhuc non
 erat xp̄us? **E**t tu eunomiane di
 cis. q; diſſil̄is eſt p̄ri fili? **N**ā ſi

imago. n̄ diſſil̄is vtiq; ſ; totū ex
 toto exp̄mēs p̄rēm. quē pat̄ ſube
 ſue vnitare ſiguit **P**at̄ dicit. facia
 mus. a tu cōopatorē negas? **Q**d
 dixit pat̄. fili? fecit. a eglē negas
 in q̄ cōplacuit p̄ri? **G**erminet inqt
 terra herbā femi ſm gen? **I**n omi
 bus q̄ dicūtur naſcētia terre. p̄r
 mū germen eſt. vbi ſe paululū ſū
 ſtulerit ſit herbā. poſtea fenū. ide
 ſit frūis. **D**ūt naſcētia q̄ de radi
 ce germinat. vt arbores q̄ nō ſūt
 ſate ex aliaz arborū radice naſcūt
In arūdine videm? quō in extres
 mo e? velut q̄dam ſit n̄ od? e late
 re vñ alia arūdo germinat **E**ſt er
 go in radice viſ q̄dam ſeminarij
In ſa tua q̄z. in ſupiorib; germi
 nāt. **A**lijs ergo a radice. alijs diu
 ſo munē. ſeries ſucceſſiōis acq̄rē
Ineſt ei naſcētib; ſingul̄. a ſemē
 a virtus aliq̄ ſeiaria. a ea ſm ge
 nus vt qd̄ naſcit̄ ex ea. ſile eoz q̄
 ſata ſūt. l̄ de q̄z radice ſic germiet
De tritico triticū. de milio miliū.
 de piro pirū. albo flore p̄rūpit **C**a
 ſtanea ſurgit de radice caſtancee.
Germi. inqt ter. her. ſe. ſm ge. **E**t
 cōtinuo p̄turiēs terra nouos ſe ſu
 dit in p̄tus. iduit ſe amictū viridi
 tatis grāz fecūditatis aſſūpfit. diu
 ſilq; cōpta germib; p̄rios ſuſce
 pit ornatus **M**iram q̄tā cito grā
 ueit q̄to maiora miācula ſūt ſi ex
 p̄ctes ſingula. quēadmod̄ vel ias
 cta in terra ſeia reſoluantur. ac ſi
 mortua fuerit nullū fructū afferat

Si vero fuerint quadam sui morte
resoluta. in vberiores fructus res-
surgant. **S**uscepit igitur granum tri-
ticum putris gleba et sparsu cohibet
occasio. ac velut materno. terra
gremio fouet et exprimit. vnde cum se-
genum illud resoluert. herba germi-
nat. grata ipsa iam spes. herbescens
viriditatis. quae statim genus satui-
filitudine sui perdit. ut in ipso sue
stirpis exordio. cuius generis her-
ba sit. recognoscas. atque in herb.
fructus appareat. paulatimque ado-
lescit ut femur. culmoque pubescens
erigitur. et ad surgit. at ubi se geni-
culata iam spica sustulerit. vagine
quodam future frugi paratur. in quo
granum format interius. ne tenera
eius primordia. a frigus ledat. aut
sol estus exurat. a ventorum inclem-
tia. vel ymbrii vis seua decutiat.
Succedunt quidam ordines spicae
mirabili arte formate vel ad spes
germinum vel ad tutamen nexu quodam inter-
se naturaliter colligati in se astricti.
quam providentia divina formavit. et ne
frugis numerosioris pondere. velut
quodam cedat futura culmorum. va-
ginis quibusdam ipse culmum includit
ut geminatis viribus. frugem possit
multipliciter sustinere. ne impar one-
ri curuet in terram. cum super ipsam
spicam vallum struit aristarum. ut quasi
quodam in arce pretendat. ne auium
minorum moribus. spica suis exuat
fructibus. a vestigiis proterat. **Q**uid
dicam quemadmodum clementia dei huc

mane prospexerit utilitati. **F**enera-
tum terra restituit quod accepit. et
vixit cumulo multiplicatum. boves
sepe decipiunt et ipsa feneratorum suum
forte defraudat. terra fidelis manet
et si quando non soluent si forte aduer-
sata fuerit frigoris inclementia a mi-
nima siccitas. a immensa vis ymbri-
um. alio anno. superioris anni divina
compensat. ita et quando prouentus spem
destituit agricolae. nihil terra de-
linquit. et quando aridet vberitas fecunde-
mris. se partus effundit ut nunquam
vllum dispendium. suo inferat credi-
tori. **Q**ue vero spes pleni agrum. quae
odor. quae suauitas quae voluptas agri-
colarum. quod digne explicare possu-
mus. si nostro utamur eloquio. **S**ed
habemus scripture testimonia quibus
agri suauitatem benedictioni et gratiae
sanctorum. adiungimus operata. dicite scilicet
Isaac. Odor filii mei. odor agrum
pleni. **Q**uid igitur describam. purpu-
rascentes violas. candida lilia. ruti-
lantes rosas. depicta rura. nunc au-
reis. nunc variis. nunc luteis. nunc la-
teis floribus. in quibus nescias. vtrum
spes amplius florum. an vis odoris
allectat. **P**ascuntur oculi quanto ex-
spectaculo. longe lateque odor spar-
gitur. cuius suauitate complemur.
Vnde dominus. digne ait. **E**t spes agri
mecum est. **C**um ipso est enim. quam ipse
formavit. **Q**uis enim alius artifex
possit tantarum rerum singularum ex-
primere venustatem. **C**onsiderate lilia
agri. quantum sit candor in folijs.

quēadmodū stipata ip̄a folia ab
 imo ad sūmum videātur assurge
 re. vt sc̄si exprimāt formā. vt au
 n̄ q̄daz sp̄s intus eff. ulgeat. que
 t̄n vallo floris in arcu obsep̄
 ta. nulli pateat iniure. si q̄s hūc
 florē decerp̄at. ⁊ sua soluat in fo
 lia. **Que** tāti est artificis man⁹. q̄
 possit lilij sp̄m reformare. **Quis**
 tātus imitator nature. vt floren
 hūc reintegre p̄sumat. cū dñs tā
 tū testimoniū reddidit vt diceret. nec
 sal om̄o in omni gloria sua sic ves
 stiebatur. sicut vnuz ex istis. **Re**
 opulētissim⁹ ⁊ sapiētissim⁹ in feior
 iudicat. q̄ huius floris pulcritu
 do est. **Quid** enumerē fucos her
 baz salubres. q̄d virgultū ac fo
 liorū remedia. **Ceru**⁹ eger ramus
 sculos oliue mādīt. ⁊ sanus fit.
Locusta q̄z folia oliue abrosa. li
 berant ab egritudine. **Rubi** folia
 supiecta sp̄enti. intermunt eum.
Culex n̄ tangit te. si absinthij her
 bam oleo coquas. ⁊ eo te punxe
 ris. **Deo** forte dicat aliq̄s. q̄ cū
 vtilibz etiā. letalia ⁊ pmicōsa ge
 nerāt. cū tritico comiū q̄d inter ali
 menta vite. noxiū reperitur. ⁊ nisi
 p̄uisū fuerit. cōsuevit saluti nocere.
Inter alia q̄z nutrimenta vite. belle
 borus dep̄hendit. **Acomita** q̄z fal
 lunt frequēter. ⁊ decipiūt colligē
 tem. **Bed** hoc ita est. ac si rep̄ben
 das terrā qz non om̄es boies boni.
Bed q̄d plus est. accipe. qz non
 omnes angeli boni. in celo. **Vol**

ip̄e pre nimio calore. spicas tor
 ret. adurit autē gignentū prima
 exordia. **Luna** quoqz viatibz iter
 mōstrat. latronū p̄dit insidias.
Non igitur dignū est vt in h̄is q̄
 vtilia sūt post h̄ntes aditois gra
 ciam p̄pter aliqua alimentorum
 noxia creatoris p̄spiciente deo
 genus. quasi vero oia gule cā de
 buerit p̄creari. aut exigua sint q̄
 ventri nr̄o d̄ma indulgētia min
 strauerit. **Definite** nob̄ esce sunt.
 ⁊ note oibus. q̄ voluptatē gene
 rēt. ⁊ corporis salubritatē. **Un**
 gula aut̄ eorū que generant e ter
 ris. sp̄ealem quādā rōnem h̄nt.
 que p̄ sui portōne cōplent vniuer
 sam plenitudinē creature. **Alia**
 vero esui. alia aliij nascūtur vsui.
 nihil vacat. nihil inane germi
 nat terra. **Qd** tibi putas inutile.
 alijs vtile est. immo ip̄i tibi inter
 vtendū. nociuū frequēter. aliij est
 vsui vtile. cum q̄d escā non adiu
 uat. medicinam suggerit. **Et** sepe
 eadē que tibi noxia sūt. aut auibz
 aut feris. innoxium ministrat pa
 bulum. **Deniqz** sturni vescuntur
 comiū. nec fraudi ē eis. quō qlitate
 sui corporis venenū fucā letalis eua
 dūt. **Frigida** ei vis e⁹ ē fucā. quā
 sb̄tilibz poris i cordis sui sedē du
 cētibz p̄co qua digestōe p̄ueniūt
 p̄usq̄ vitalia ip̄a p̄teptz. **Ellebor**
 piti loquūt escā eē alimōie cōtur
 miā eo q̄natura li tēpamto sui cor
 poris vim pabuli nocētis euitēt

Etiam si ratione medicinae plerumque ad
salubritatem humani quod corporis tempera-
ratur. cui videtur esse contrarium. quanto
magis appetate nature. ad cibum
proficiat. quod medicinali manu convertitur
ad salutem. Per mandragoram
quod sonus frequenter accessit. ubi
vigiliarum egri afflictantur in com-
mune. **N**am quid de appio loquar. quod
etiam nobis cotidiano prope usu in-
notuit. quod dolores eo gravissimi.
internorum sepe viscerum sopiuntur.
nec illud preterit. quod como plerumque
furores libidinum emarauerunt. et
elleboro vetuste passiones egri cor-
poris sunt solute. **N**on solum igitur
nulla in his reprehensio creatoris
sed etiam incrementum est gradiarum.
Siquidem quod ad periculum putabas
esse generatum. ad remedia tibi salu-
tis operatur. **N**am et id quod periculi est
per prudentiam declinat. et id quod sa-
lutis. per industriam non amittitur.
An vero oves et capre. ea que sibi
noxia sunt declinare didicerunt. et so-
lo odore. cum sint roris exptes. per
quoddam naturam misterium. rationem tamen
evadendi periculi. vel tuende salutis
agnoscunt. non omniaque pariter ac per
futura distinguunt. ita ut plerumque
cum armata venenis tela senserint.
notas petere herbas. atque his re-
mediis vulneri dicantur adhibere
cibus. **I**llis ergo medicina est. ut
refugere sagittas videas vulnere et
fugere. venena non serpente. **D**emumque
ceruis cibum. venenum est. **C**oluber

ceruum fugit. leonem interficit. draconem
elephantem ligat. et ruma mors
victoris est. **E**t ideo sume utrumque
certat. ut ille pedem alliget. in quo
casus vindicti sibi nocere non possit.
Iste. ne posteriore extremus pedem
calle capiat angusto. ubi vel ipse
se non quod tangeret. et draconem gravi-
perterere vestigio. vel sequentis ele-
phanti auxiliium non habere. **E**rgo si
irrationabilia animalia norunt quod sibi
medicatur herbis. aut sibi diis opere
afferat. hoc nescit. cui rationabilis sensus
inascit aut tam alienus a ve-
ro est. ut quicumque apta sunt usus mi-
nime comprehendat. aut ita naturam in-
genitum bonis. ut quum taurum hauris-
tus sanguinis. letalis est homini. pro-
pterea putet laboriosum animal. aut
nasci non debuisse aut sine sanguine
debuisset generari. **C**uius virtus ad
cultus agrorum utilis. ad usus plau-
strorum habilis. ad alimoniam suavis
diverso munere fulget agricolis quibus
deus si bona sua norint universa
donavit dicens. **G**erminet terra
herbam feminam spirans semen sui ge-
nus. **N**on solum enim spontanea ali-
moniam comprehendit. que est in herbis
et radicibus atque arborum reliquis
fructibus sed etiam eam que industria
operatur. et cultu rusticam laboris
acquirunt. **Q**uia decorum autem quod non
statim fundere terras. semine iussit. sed
primo germinare. deinde herbescere
re campos statuit. postea secundum
propriam sui generis semen

adolescere. ut nunquam arborum vacaret gratia. que quanto primum decore veniret. postea fructuum utilitatem suggereret. Sed forte quis dicat. Quo hinc genus terra profert semina. cum plerumque semina iacta degenerent. et cum bonum triticum fuerit seminatū decolor et species et inferior forma reddatur. Sed hoc si quando accidit. non ad translationem generis. sed ad egritudinem quandoque. et inaequalitate seminis videtur esse referendum. Non enim definit esse triticum. si aut frigore aduratur. a ymbre madetur. Sed specie magis quam genere. coloreque et corruptioe mutatum. Denique frequenter madidata frumta. in sui generis speciem reuertuntur. si a sole aut ignibus torreatur. a diligentibus commissa cultoribus. aeris temperie. terrarumque fertilitate vbertate foueatur. Itaque reparatur in sobole. quod degenerauerat in pariete. Unde non periclitamur ne perceptum illud dei cuiusvis naturae moleuit in reliquum successiois vitio destitutum sit. cum hodie et in seminibus generis sui sinceritas refuere. Nam lolium et reliqua adulterina seia que frugibus sepe miscetur. hispania nuncupari euageli hinc cognouimus. sed ea proprium quoddam genus habent. non ex tritici semine in aliud genus seminis decolora mutatioe translata degenerare traxerunt naturam. Denique hoc docet dominus dicens. Hic est regnum celorum cuius seminavit bonum semen in agro

suo. Cum autem dormiret homines venit inimicus eius et supereminavit hispania super triticum. Aduertimus utique quod hispania et triticum ut nominibus ita et genere videantur esse discreta. Denique serui dixerunt ad praefamilias Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo. unde ergo hoc hispania. Et ait illis. Inimicus huius hoc fecit. Aliud enim semen est diaboli aliud semen christi. quod seritur ad iustitiam. Denique aliud filii hominis. aliud diabolus seminavit. Adeo diuersa natura est utriusque seminis ut strati seminator sit. Quod seminat christus regnum est dei. quod seminat diabolus peccatum est. Quo igitur potest vni generis esse regnum atque peccatum. Sic est inquit regnum dei quemadmodum si huius iactet semine super terram. Est et huius qui seminat verbum. de quo scriptum est. Qui seminat verbum seminavit. Sic huius verbum seminavit super terram quando dixit. Germinet terra herbas. et subito terrarum gemina pullulauerunt. et diuersae rerum species refulserunt. Hinc pratorum vires gratia. abundantiam paludi mimistravit. inde camporum spica flauescens imagine pelagi fluctuantis commotione segetis vberioris expressit. Sponte omnes fluctuata suggestit. et si arata sine cultore esse non poterat. nondum erat formatus agricola. inarata tamen optimis messibus redundabat.

et haud dubito maiore puentu-
siquide nec cultoris desidia. terrarum
desertuere poterat vbertate. **N**unc
em fecunditas vniuiq; p merito
laboris acqritur. vbi cultus expe-
ditur agrorum. et negligetia. vel
offensa. aut diluuijs pluuiarum. a
terrarum ariditate. aut gradimis
iactu. aut quocumq; ex causa corrupti ae-
ris. sterilitate multat. **T**unc autem
puentu spontaneo. terra fructus lo-
cis omnibus inuehebatur. quoniam is pre-
ceperat. qui vniuersorum est plenitu-
do. verbum enim dei fructificabat terris.
nec vlllo adhuc. terra erat da-
nata maledicto. **A**ntiquiora mundi
nascens exordia. quam nostra peccata sunt.
et recentior culpa. propter quam conde-
nati sumus. in sudore vultus nostri
panem manducare. alimenta nescire.
Deniq; laudie terre fecunditas. ves-
tere affluentia. spontaneo vsu fer-
tilitatis opatur. **Q**uia multa sunt
enim que adhuc sponte generantur.
Sed etiam in hijs ipsis que manu que-
runtur. magna ex parte manet nobis
divina beneficia vt frumenta ipsa que scilicet
tibus inferantur. **Q**uod propositum do-
cet lectiois exemplum. dicente domino
quod sic est regnum dei. quemadmodum
si quis iacet semen super terram. et ob-
dormiat inquit. et exurgat nocte
ac die. et semen germinet. et incre-
scat dum nescit ille. vltro enim fructi-
ficat. primo herbam. deinde spicam
deinde plenum triticum in spica. et cum
pduxerit fructum. statim mittit falce

quoniam adest messis. **D**ormienti igitur
tibi o homo. et nescienti. fructus
suos vltro terra producat. **D**ormis
et surgis. et frumenta per noctem incre-
menta miraris. **D**iximus de her-
ba semine. nunc dicam de ligno fru-
ctuoso faciente fructum. secundum gen-
suum. cuius semen erit in ipso. **D**ix-
it. et facta sunt et subito vt super flo-
ribus herbarumque viriditate. ita
si nemoribus terra vestita est. **C**on-
current arbores. concurrexerunt filie.
vertices repetere montium fronde-
runt. hinc pinus. hinc cypressus.
in alta se extulerunt. cacumina cedri
et picee conuenerunt. abies quoque. non
contenta terrenis radicibus. atque ae-
reo vertice. etiam casus marinos. tu-
to subitura remigio. nec solum ven-
tis. sed etiam fluctibus certatura per-
cessit. necnon et laurus assurgens.
odore suum dedit. nunquam suo exue-
da velamine. vmbrose quoque ili-
ces vertices protulerunt. imborren-
tem comam. hibernis quoque temporibus
seruature. **H**oc enim in singulis pri-
uilegium naturam tenuit. in reliquum
quod subiectum mundi surgentis acci-
pit. et inde manet sua illis prerog-
atiua. manet cypressibus. vt nul-
li veteri eas. criminis sui honore despo-
liant. **S**urrexerat autem floribus im-
mixta terrenis. sine spinis rosa. et
pulcherrimus flos. sine vlla fra-
de vernabat. postea spina sepsit
gram floribus. tanquam humane speculum
preferens vite que suauitate perfundit
sue finitimi. cuius stimulus pugnat

Vallata est enim elegātia vite nrē
 et quibusdā sollicitudinibus obsep=
 ta. ut tristicia adiuncta sit gracie.
 Unde cum vnusquisq; aut suauita
 te rōis. aut p̄terioris cursus suc
 cessibus ḡtulatur. meminisse cul
 pe eum couenit. per quaz nobis in
 paradisi amenitate florētibus. sp̄is
 ne mētis animeq; sentes. iure con
 denatōni ascripti sunt. **F**rutiles
 igitur licet o lō. aut splēdore no
 bilitatis. aut fastigio p̄tatis. a ful
 gore v̄tutis. semp tibi sp̄ina p̄xi
 ma est. semp inferiora tua respi
 ce. sup sp̄inas germinas. nec p̄
 lixa grā manet. breui vnusquisq;
 deurso etatis flore marcescet. **D**a
 ne ut caduca tibi nouens cōia eē
 cum floribus. ita etiā leta cum vitibus
 quibus generatur vinū. quo cor ho
 minis letificatur. **A**tq; v̄tinaz o
 lō huius generis imiteris exēplū
 ut ip̄e tibi leticiā. iocūditatēq; fru
 ctifices. **I**n teipso suauitatis tue
 grā est. ex te pullulat. in te manet
 intus tibi. idē in teipso q̄renda io
 cūditas tue est conscie. **I**deo ait.
Bibe aquā de tuis vasis. et de pu
 teorū tuorū fontibus. **P**rimū om
 nium nihil ḡtius florentis odore
 vitis. **S**i quidem de flore earum suc
 cus ex̄p̄llus poculi genus cōficiat.
 quod voluptati et saluti fit. **D**einde quōs
 non miretur ex acm̄i v̄tatio vi
 tem vsq; in arboris summū caui
 men p̄rūpere. qua velut quodaz am
 plexu fouet. et quibusdaz brachijs

ligat. et circūdat lacertis. pamp̄i
 mis exstitit. fertis coronat vuarū q̄
 ad imitātōem vite nrē. primū vi
 uā defigit radicē. **D**einde qz natu
 ra flexibilis et caduca est quasi bra
 chijs quibusdā. ita clauicul̄ quicquid
 cōp̄benderit stringit. h̄ijsq; se eri
 git et attollit. **Q**uid est filius plebs
 eccl̄ie. q̄ velut quodā fidei radicē plan
 tatur. et rep̄mittitur hūilitatis p̄pa
 gine. de q̄ pulcre ait p̄ph̄a. **V**inea
 ex egipto trāstulisti et plāstasti ra
 dices ei? et replesti terraz. **O**peruit
 mōtes v̄mbra ei? et arbusta ei? ce
 dros di. **E**xte disti palmites eius
 vsq; ad mare. et vsq; ad flumē p̄
 pagines ei? **E**t p̄ p̄sa. ip̄e dñs lo
 cutus ē. dices **V**inea facta ē dilcō
 in cornu in loco vberū. **E**t macerā
 circūdedi et circūfodi vineā foreth
 et edificauī turrī in medio ei? **C**ir
 cūdedit eaz velut vallo quodam cele
 stium p̄ceptorū et angelorū custos
 dia. **I**mmittit āgelus dñi in cir
 cuitu timētū eum. **P**osuit in eccl̄ia
 velut turrē ap̄l̄orū et p̄ph̄az atq;
 doctorū qui solēt p̄ eccl̄ie pacē p̄tē
 dere. **C**ircūfodit eā quā exoneravit
 terrenaz mole curaz. **N**ihil ei ma
 gis mentē onerat q̄ istius mundi
 sollicitudo. et cupiditas. vel peius
 mie vel potētie. **Q**uid tibi demōstrat
 in euāgelio cur legis. qz mulier q̄
 hēbat sp̄m̄ infirmitatis inclinata
 erat ut sursum respicere n̄ posset. **C**ura
 ta erat ei? aia q̄ inclinabat ad terre
 na cōp̄dia et celestē grāz n̄ videbat

Respexit eaz illos. et vocauit. et sta-
tim mulier onera terrena deposu-
it. **D**ixit cupiditati. etiam illos
oneratos fuisse demonstrat. quibus ait
Venite ad me omnes qui labora-
tis et onerati estis. et ego reficiam
uos. **E**rgo mulier illa. anima mu-
lieris. quasi circumfossa respirauit.
et erecta est. **H**ec eadem vitis. ubi
circumfossa fuerit. religat et erigit
ne reflectat in terram. reciduntur
alia sarmenta. alia propagantur. ea que
inani effusione luxuriant propaga-
tur. ea que bonus agricola iudi-
cauent fructuosa. **Q**uid ergo ad-
mirandorum ordines iugationesque
describit gratia. que vere atque ma-
nifeste equalitate docent. in eterna
esse seruanda ut nemo diues et ho-
noratus extollatur nemo pauper
deiciatur. ignobilisque desperet. om-
nibus iusticia communi. et gratia im-
pariatur omnibus fit in eterna pari-
tate una libertas. et ideo turris in
medio est. que exemplum de illis ru-
sticis de illis circumferatur piscato-
ribus. qui virtutum arcem tenere
meruerunt. quorum exemplis. noster
erigatur affectus. neque humilis et
despicibilis iaceat. sed vniuersumque
mens ad superiora se subleuet et au-
deat dicere. nostra autem conuersatio
in celis est. unde ne quibus peccatis
seculi possit reflecti. et tempestate
deduci. clauicula illis et circumplexus
amplexibus caritatis. proximis que
complectitur. et in eorum cognitionem

requiescit. **C**artas est igitur que nos
superioribus necit. celoque inserit. que
enim manet in caritate deus in eo
manet. **U**nde dominus ait. Manete in
me et ego in vobis. **S**icut palmes
non potest fructum afferre a se. nisi man-
serit in vite. **S**ic et vos. nisi in me
manseritis. **E**go sum vitis. vos pal-
mites estis. **E**videnter igitur exem-
plum vitis. ad nostre vite institutio-
nem. affectandum esse signauit. que
primus. vris stupefacta tempore
gemare prohibetur. deinde ex ipsis
samentorum articulis. fructum emit-
tere. de quibus oriens vicia format.
paulatimque augescens. immaturi-
ptus retinet acerbisatem. nec potest
nisi matura iam et coacta dulcesce-
re. vertitur interea. virdantibus
pampinis vinea. quibus et aduer-
sus frigus omnemque iniuriam. non
exiguo munitur subsidio. et a sol-
ardore defendit. **Q**uid autem eo vel
spectaculo gratius. vel fructu est
dulcius. videre ferta pendente. ve-
lut quedam speciosi ruris monilia.
carpere vvas. vel aureo colore. vel
purpureo remittentes iacidos. ce-
terasque gemas fulgere existimes
choruscare indicibus alborum. emi-
care gratia florum. nec aduertis. ex
hinc admoneri te o homo. ne im-
maturus fructus tuos. dies super-
mus inueniat. aut plene tempus
etatis opera impetrata deducat.
Acerbus enim fructus amarior esse con-
fuevit. nec potest dulces esse. nisi quod

ad maturitatē pfectōis atoleuerit. **H**uic viro pfecto. nec frigus horride mortis. nec sol iniquitatis. nocere cōsuevit. quia obūbrat ei grā spirital. et omnia mūdane cupiditatis. et corporee libidinis restringit in cēdia. defēdit ardores. **L**audet te quāq; cōspiciūt. et agmina ecclē. velut q̄dam palmituz ferta mirētur. **S**pectent singuli fidelīū. pulcra animarū momlia. delectētur maturitatem prudēcie. splendore fide. cōfessionis decorē. iusticie pulcritudinē. vbertatē misericordie. vt dicat tibi. vxor tua sicut vitis habūdans in lateribus domus tue. eo q̄ redundantiā vitis fructifere. copioso munere liberalitatis imiteis. **P**ed q̄d ego in sola vite immoror. cū omnia genera arborum vtilia sint. alia ad fructuz nata. alia ad vsum data. Nam et q̄bus non est fructus vberior. tñ vsus p̄ciosior est. **C**edrus suspendēdis tectorū apta culminibus. eo q̄ hmoi materies. et p̄cetera sit spacijs. nec onerosa parietibus. **L**acunaribus quoq; comendandisq; fastigijs. est habilis cypressus. **V**n et ecclā dicit in canticis. **T**rabes domoz nostraz cedri. lacunaria nra cōpressi. in hīs esse declarās. decora sui ornamēta fastigij. qui q̄si trabes. verticē ecclē sue v̄tute sustineāt. et fastigium eius exornent. **L**aurus et palma. ad igne victorie. **L**auro victorū

capita coronātur. palma manus victricis ornata est. **V**nde et ecclā dicit **D**ixi ascendā in palmā. tenebo altitudines. apprehendaz fructus eius. **Q**ue eminentiā videns verbi. et sperās. q̄ ad eius altitudinē possit ascendere. et scientie hūmitatem. dicit. ascendā in palmā vt oīa relinquat infeiora et ad superiora cōtendat. ad brauiū xp̄i. vt et suaves fructus eius carpet et gustet. suavis em̄ virtutis est fructus. **P**opulus quoq; coronis arbor vmbrosavictricibus. et salix letavitibus habilis vincēdis. quid aliud mystice declarāt. q̄ bona eē xp̄i vincula. q̄ nocere non soleāt. vincula grē. vincula caritatis. vt vnusquisq; suis vincul glorie. sicut gloriabat paulus dicens. **P**aulus vincus ihu xp̄i **H**īs ligatus vinculis. dicebat. **Q**uis nos sepabit a caritate cristi ihu. vincul abstinētie. vinculis caritatis. hīs ligatus vinculis edam dauid ait. **I**n salicibus in medio eius suspendimus organa nra. **B**uxus quoq; elemētoz apicibus. vtilis expmendis. leui materia. vsuz manus pueril informat. vn̄ ait scriptura. **S**cribe buxos siml vt admoneat teipm materia. que semp viret. nec vnq̄ spe viriditatis. nec vnq̄ folijs exuef suis. ne vnq̄ spei tue dissipatione nuderis. h̄ semp tibi p̄ fidē germinet. spes salutis. **Q**uid ergo numerē.

quanta varietas arborum. quod diuer-
sus in singulis et pulcher ornatus
quod patule fagi. quod pice abietes.
quod comantes pinus. quod umbrose ili-
ces. quod populi bicolors. quod nemo-
rosa et rediuiua castanea. que simul
ut excisa fuerit. tamquam filia expullu-
lare conuenit. quemadmodum in arbo-
ribus ipsis. etas aut semilis. a no-
uella deprehendit. **I**unioribus enim
exiliores rami. antiquioribus valida
et nodosa sunt brachia. **I**llis folia
leuigata atque diffusa. que semilia
atque enortua radice. successione
sui si forte cedatur. reparare nouer-
unt. alie quibus aut iuuetus vires
aut natura fecundior est. quibus ex-
cilio lucro potius quam detrimento fit. ut
per plures sui rediuiua successione
renouetur heredes. **E**st etiam quod mi-
reris. ipsis sexus in pomis. est di-
scratio sexus in arboribus. **N**am vi-
deas palmam que dactylos generat
plerumque inclinante ramos suos et
sibiacentem. et occupat atque amplectit
spem prententem ei arbori quam ma-
rem appellat pueri rusticorum. **I**lla
ergo palma feminea est. et sexum
suum sibiectiois specie conuenit. **V**n-
cultores locorum preiacunt ramis eius
dactyloz. vel palmarum scia masculi-
narum. quibus illi femine arbori ve-
lut quibusdam sensibus profectiois in-
funditur. et expetiti concubitus gra-
representat. **Q**uo munere donata rur-
sus erigitur et eleuat ramos suos
et in veterem statum comam suam rur-

sus attollit. **D**e ficu quoque eadem est opi-
nio. **I**deoque plerumque sunt domestica
et fructifera ficum. agrestem ficul-
neam feruntur inserere. eo quod cito
fructus fecunde illius et domestice
ficus. vel aura temptati aliqua. vel
estu defluere ferantur in terram.
Vn gnari huiusmodi remedii grossis
arboribus agrestibus alligatis ad il-
lam feracem arborem medentur
eius infirmitati ut possit fructus
apprios reseruare. iam itaque si deso-
rent remedia desorent remedia la-
puros. **Q**uo admonemur velut
quodam enigmate nature non re-
fugere eos. qui a nostra fide et con-
suetudine separati sunt. eo quod et genti-
lis si quis fuerit acquisitus quod
grauior fuerit assertor erroris. eo
vehementior possit fidei defensor
existere. **E**t si quis de hereticis con-
uertatur velut confirmet eam par-
tem in quam se commutata opinio
contulerit. maxime si habeat ali-
quod directum nature. ut vniu-
ersa eius possit esse sententia. si ad-
mimuletur ei attentio sobrieta-
tis. obseruantia castitatis. **P**ro-
funde ergo circa eum studium tuum
ut similitudine fructifere illius fi-
tus de presentia et coniunctione ar-
boris agrestis tuam possis corro-
borare virtutem. **I**ta enim tua
nec dissoluetur intentio et dilige-
tia fructus et gratie reseruetur.
Qui multa sunt autem que doceant
naturalem duriciam posse diligenter

studio temperari. quibus affert cultus ruralis exemplum. Nam plerumque cito florent malagranata. et fructum afferre non possunt. nisi congruis partium remedijs excolantur. Plerumque fucis vanescit interior. et foris spes eius pulchra pretenditur. Que non immerito comparatur ecclesie ut habes in canticis ad ecclesiam dictum. ut cortex mali punicie generet. Et infra. Si floruit vitis floruerunt malagranata. Ecce enim bonum fidei fulgorem. et fessiomisque pretendit tot martirum sanguine preciosa. et quod est amplius christi cruore tota. sicut plurimos inter se fructus usus istius pomi sibi vna munitione conseruas. et virtute negocia multa complectens. sapiens enim spiritus cessat negocia. **A**mygdal quoque hoc genere medicari feruntur agricolae. ut ex amaris dulces fructus fiant. et terebrent eius radices arboris. et in medium inserent furculam eius arboris. quam greci phoychen nos picream dicimus. Quo facto fucis amaritudo deponit. Ergo si agriculturam conuertit stirpem qualitates. nonne studio doctrine et discipline attentione mitigari possunt quilibet egritudines passionum? Nemo ergo positus vel in adulescentie vel in temperantie lubrico de sui conuersione desperet. **L**igna plerumque in meliores vertuntur usus. et non possunt bonum corda mutari. Docuimus non solum inter diuersi generis ar-

bores esse fructuum diuersitates. sed plerumque in eadem specie arborum conpugnare sibi fructus. **A**lia enim species masculinorum. alia femineorum fructuum. sicut de dattulis supra diximus. Quis autem possit comprehendere varietatem specierum. gratiamque pomorum. singulorum quoque virtutem fructuum. succorumque appetentiam que cuique rei apta videatur. que admodum egris visceribus hominum amara poma medicantur et inflammationem. asperitatemque interiorum temperet. que admodum rursus humorum aspera pomorum dulcibus temperentur. Denique ea medicina antiquior que herbis curare consuevit et fucis. nec vlla firmiter sanitas quam que salubribus reformatur alimentis. Unde secundum naturam docemur quia sola nobis esca medicina est. **H**erbis certe vlcera apta clauduntur. herbis curantur interna. Ideoque medicorum est opus herbarum potestates noscere. Hinc enim medici diuisus inoleuit. sed ad simplicia poma reuocemus stilum. **A**lia sunt que coquantur sole. alia que testis et corticibus clausa complent. ut mala et pira. **V**uarum quoque omnium genera nuda et obiecta sunt solinuces autem et nucleae. nuclei quoque fructus et testa optus et cortice alitur. tamen et ipse calore solis nutritur. **E**t quantum pinee densitate nucleus abscondit. quanta deinde totum mundi providentia ut ubi mollior

Inexplicabile est singularum rerum
 exquirere proprietates. et vel diuersitas
 earum manifesta testificatione
 distinguere. vel latentes occultasque
 causas in deficientibus aperire doctum
 est. **V**na nempe atque eadem est aqua.
 et in diuersas plerumque sese mutat
 species. aut inter harenas flaua.
 aut inter cautes spumea. aut
 inter nemora viridantior. aut inter
 flouulenta discolor. aut inter lilia
 fulgentior. aut inter rosas rutilantior.
 aut in gremine liquidior. aut
 in palude turpidior. aut in fonte
 perspicacior. aut in mari obscurior.
 assumpto locorum quibus influit colore
 decurrit. **R**igore quoque pari
 ratione commutat. ut inter vaporata
 ferueat. inter umbrosa frigescat.
 sole repulsa estuet. nubibus insignita
 glaciali humore canescat.
 quemadmodum sapor cuius ipse committit
 ut nunc asperior. nunc amarior.
 nunc vehementior. nunc austerior.
 nunc dulcior. pro speciebus quibus
 infusa fuerit qualitate variet. **A**sper
 tatur imaturioribus succis. tonso
 cortice nudis folijsque stratis. amarior
 fit absinthio. vino vehementior.
 austerior allijs. guescit veneno.
 melle dulcescit. **S**i vero ei lentisciter
 ebinthi quoque fructus vel nucis
 interior miscantur. in olei more
 rem natura facile transfundit. **C**um
 sit autem alitrix omnium virgultorum
 diuersos singulis usus ministrat.
Si radices alat vel nubibus fusas

descendat. discretas dat omnibus vi
 res. radicem impinguat. corticem prouehit.
 ramos diffundit. folia viuificere facit.
 fructum alit. semina pomorum augere
 consuevit. **E**rgo cum eadem omnium sit
 nutritrix. alia arborum genera. tristiores
 ferunt succos. alia dulciores. alia tartos.
 alia immaturos. **I**pe quoque inter
 se discrepat suauitates. alia suauitas
 in vinea. alia in olea. alia in cerasis.
 alia in fico. discreta in malo. dispar
 in dattilo. tactus ipse. ea qua alibi
 lenis. alibi asperior. plerumque pinguior
 est. **P**ondere quoque distat frequenter
 ut specie. **N**am plerisque locis grauior.
 plerisque leuior estimatur. **N**on mirum
 ergo si cum ipsa in se discrepet. discrepet
 etiam inter se. **L**acrime arborum
 que eiusdem aque alluione generantur.
 et cum una sit omnium causa diuersus
 singulorum usus. diuersa natura est.
Aliam vim habet cerasi arboris
 lacrima. aliam lentisci disparem quoque
 balsami guttam. odorata orientis ligna
 sudare prouident. **D**iuersum quoque
 lacrimarum genus virgulta ferularum
 in egipto ac Libia quodam vi nature
 secretioris illa crumant. **Q**uid autem
 tibi referam clementem licet esse sermonem.
 quod electrum lacrimae virgulti sit. et in
 tante materie soliditate lacrima dure
 scat. nec leuibus id astruere testimoniis.
 quando folia furculorum minutissime
 portiones aut exigua quodam

animantium genera in electro sepe
reperiatur que videtur cum adhuc
gutta eēt molliora recepisse et soli
data tenuisse. **V**ed quid ego vi
li sermone decerno. cum alta atq;
p̄iosa rōne nature cum iste hmo
humano alatur ingenio. natu
ram autē omnem p̄uidētia dīna
formauerit. **V**nde velut habemus
q̄busdā verborū cobibenda diffu
ho est. ne qd̄ salomoni sp̄ealiter
sapiētie munē dimitus videtur eē
collatū. v̄surpatore videamur ex
ponere differētias arborū et virtu
tes radicū. et q̄cunq; sūt abscon
dita et improuisa. sicut scriptū est
que nec ab ip̄o tamen manifesta
p̄duntur. vt mihi videatur po
tuisse eum disputare de virgultorū
generib; non potuisse tñ plenius
omnes secretas creature explicaē
rōes. **Q**d si irriguis aq; plerūq;
segetes letiores sūt et virdes sibe
et ortorū multiplex suscitāt grāda.
si virdātibus thoris flūuiorū ex
undantiū ripa decoratur. quēad
modū ad verbū dñi qd̄ omni aq;
rum cursu est redūdanti? subito
creatura virgultorū omnis efflo
ruit. **F**estinarūt cāpi non omīssa;
sibi frugem edere. ignorata orti
olerū genera florū miracula ger
minac. ripe fluminū se vestire mir
teis p̄perauerūt. arbores cito sur
gere. cito in florem se induere. vi
ctum boibus. pecori pabulū mini
strare. **F**ructus cōis est omnibus.

vsus quoq; datus est omnibus
Simul vtrūq; arbores germi
narūt. aliud quo vscemur. aliud
quo refrigerāte vmbra defendere
mur a sole. **C**ibus infructuosus.
amenitas in folijs. **T**amen quia
p̄scia erat p̄uidētia creatoris q̄
fructum sibi maxime boim audi
tas vendicāet. reliq; p̄uidit ani
mantibus. vt sp̄ealem hīs dona
ret alimoniā. **I**taq; esca hīs non
mediocris in folijs ē. corticibusq;
filuestris. ea quoq; que ad vsū
medēdi p̄ficerēt. id est succa. lacri
me. furculi pariter ministrata sūt
Itaq; illa que post experimento.
vsu. exēplo. vtilia cognouim; ea
a principio creature vsui ap̄ta to
nauit. et p̄ntia sue maiestatis de fi
nu terrarū iussit exire. **E**t qz iussit
dñs vt germinaret terra herbam
femi. vt lignum fructiferū faciēns
fructum scdm̄ genus. cuius semē
erit in eo. ne forte quis dicat in
multis arborib; neq; fructū neq;
semē videri. et putet dñm in ali
quo vacillare p̄ceptum. vt a veri
tate sit dubiū. illud aduertat qz
nequaq; fieri potest. vt nō aut in
seminib; vtantur vniuersa gige
nentia. vt habeant aliqua que
videntur cum virtute seminū con
uenire. **I**taq; si quis diligenter
attendat. manifesta testificatio
ne poterit comprehendere. **N**ihil
videntur seminis habere salices
sūt tamen in folijs gñū quoddā

quod habeat virtutem seminis. ut
 eo commisso terris tanquam posito sur-
 gat arbor de furculo. et tanquam de se-
 mine se excuscitet. **G**rano itaque il-
 lo radix prima coalescit. de radice
 pullulat non solum salicis. sed etiam
 reliquarum ad similitudinem huiusmodi ge-
 neris arborum. **V**ilua autem habet
 et radicis virtutes. et seminis. **V**n-
 plenque ea ratione incrementum sui nes-
 moris propagauerunt. **M**agna dei
 virtus in singulis. nec miretur ali-
 quis si in virgulis magnam dei
 dixi esse virtutem. **V**iquidem magnam
 virtutem suam in locustis esse dixit.
 et bruceo. eo quod diuine maiestatis of-
 fensa. magno moderamine sterili-
 tatis iudaice atque inopie soluere-
 tur. **M**agna enim virtus patien-
 tie. magna virtus providentie.
Indigni etenim erant qui vterentur
 fecunditate terrena. qui terram le-
 serant creatorem. et vere magnus qui
 miserabili fame neque has tante im-
 pietatis vlascitur. **I**taque si mag-
 na virtute dei sterilem bruceam ter-
 ra generavit. quatenus magis virtu-
 te magna qua fecunda fuit precrea-
 ta. **Q**uis pineam videns non stu-
 peat. tantam domino precepto arte inos-
 litam. impersamque nature. que ad
 modum ab ipso centro distantibus
 licet mensuris pari assurgat glu-
 tino. quo propius fouet fructus. **I**ta
 per circuitum eadem species et ordo ser-
 uatur. **E**t quidam in singulis plas-
 tis nucleorum partibus exuberat atque

in orbem redit fructus et gratia.
Itaque in pinea ista imagine sui
 natura videtur exprime. que a pris-
 mo illo domino celestique mandato pri-
 uilegia accepta custodit. et partibus
 suos quadam annorum vice et ordine
 refert. donec consumatio temporis im-
 pleatur. **H**ec ut in hoc fructus.
 gratiam sui speciem signet. **I**ta etiam
 in mirabilibus. id est humilibus vir-
 gulis figuram improbe callidita-
 tis expressit. **S**icut ei duplici cor-
 de viri ubique presto sunt et gratias
 simplicitateque apud bonos preten-
 dunt. et vitiosis seminiubus glu-
 tinant. **I**ta etiam et in aquosis et in
 desertis. contrario quodam usu. hec
 virgulta nascuntur. **V**n et Jeremi-
 as. dubia morum atque sincera. mir-
 abibus operauit. **G**erminet inquit
 terra. et statim omni surgenti ger-
 mine terra completa est. **E**t lvi dicit.
Dilige dominum tuum. et non est cari-
 tas dei omnium infusa visceribus.
Murdiora hominum corda sunt. quam du-
 ra saxorum. terra indebitos fructus
 nobis ministrat. dum obsecrat cre-
 atorem. nos debitum munus nega-
 mus. dum non veneramur auctorem.
Vide quod in pueris prudentia dei sit. et
 quod comprehendere non potes. imitare
 quod alia semper florentia resuauit.
 alia mutato habere voluerit. ex-
 poliationis amictu. **E**t inter canas
 minium pruinas et frigorum vindicta-
 tem suam arua conseruant. et cum ipsa
 tecta sint gelu. partibus sui tamen haud

exiguam viriditatis speciem ob-
texunt. In ipsis quoque generi-
bus arborum que diuturnis frōs-
dibus vestuntur. non mediocri
distantia est. Veruat indumens-
tum suum semper olea. vel pinus
sed tamen folia sua sepe commu-
tant. nec ea quasi diuturna. sed quasi
succedanea. p̄tendūt sue arboris
pulcritudinē. p̄petuū integritate
vestitus. vite muneis obūbrates
Palma autē vires semp̄ manet. cō-
seruatione et diuturnitate. non im-
mutatōe folioꝝ. **N**aq̄ que p̄mo
germinauit folia. ea sine vlla s̄b-
stitutōis successiōe cōseruat. **I**mi-
tare ergo eam o bō vt dicat et tibi.
Statura tua filis facta ē pal-
me. Verua viriditate p̄ueicē tue
et illius innocētie natural̄ quā a
p̄mordio recepisti. vt plātatus se-
cūs decursus aquarū. fructū tuum
in tpe tuo hēas p̄paratū. et foliū
tuum non defluat. **H**anc viridi-
tate gracie semp̄ florentis in xp̄o
secuta eccl̄a dicit. **I**n vmbra eius
cōfugi et sedi. **H**anc p̄rogatiuaꝝ
dōm̄i virētis acceperāt et apostoli.
quorū nec foliū vnq̄ potuit elabi
vt eorū eccl̄aꝝ vmbra curaret egro-
tos. **O**būbrat em̄ infirmitati cor-
poris fides mētis. et florentia mir-
ta virtutū. **M**ane ergo plātatus
in domo dñi. vt in atrijs eius si-
cut palma floreas. et ascēdat in te
gracia eccl̄e. et sit odor nariū tua-
rum sicut mala. et fauces tue sicut

vinū optimū. et inebriens in xp̄o
Bene admonuit iste veruialis res-
petere. pene intermissus. qz dixi-
mus p̄cepto dñi. vitem eccl̄a pul-
lulasse quā postea post diluuiū a
noe plantatam eē cognouimus.
Hic em̄ habes. qz noe agricola
erat terre et plantauit vitem et bis-
bit de vimo ei et obdormiuit. **N**ō
ergo noe auctor est vitis. sed plā-
tationis. **N**e qz em̄ nisi eam repper-
isset. ante generatā plantare po-
tuisset. **C**ultor ergo. non auctor ē
vitiū. **D**eus autē qui sciret qd vinū
sobrie potū sanitatē daret. auges-
ret prudentiā. immo diē sumptū
ad vitia tua cās daret. creaturaz
dedit. abūdantiā humano arbi-
trio reseruauit. vt p̄fimoniam na-
ture eēt magisterium sobrietatis.
abūdantie noxiū. lapsūqz temu-
lentie. sibi ascriberet hūana con-
ditio. **D**em̄qz et ip̄e inebriatus ē
noe et obdormiuit cōsopitus a vi-
no. **I**taqz per vinū patuit defor-
mitati qui per diluuium excreuit
ad gloriā. **S**ed dñs et in eo crea-
ture sue grām reseruauit. vt eius
fructū nobis cōuerteret ad salu-
tem. ac per eum remissio nob̄ pec-
catorū p̄ueniret. **V**nde pie ysaac
dixit. **O**dor iacob odor agri pleni
id est natural̄ odor. **Q**uid enim
pleno rure suauius? **Q**uid vitis
odore iocūdius? **Q**uid fabe flore
gracius? **V**nde quāuis ingemose
quis ante nos dixerit. non vitez

patet dca obta
ob virtute gratia
ego tamen et odore
reseruauit magis
pau benedictio acc
vires nulla conseruit
et obdormiuit vitem
benedictio
vires conseruatur
vires bonitas a re
vires et ob atqz frume
vires et laus gloria per
vires et mune et fimo
vires et mala lenox

aut ficum patriarcha olebat. aut frugem. sed virtute spirabat gratiam. Ego tamen et odorem ipsius terre simplicem atque sincerum pro gratia benedictionis accipiam. quem fraus nulla composuit. sed veritas indulgentie celestis insinuat. Denique inter benedictiones sacratissimas computatur. ut tribuat nobis dominus a rore celi vim vini et olei atque frumenti. cui est honor et laus. gloria. perpetuitas. a seculis. et nunc. et semper. et in omnia secula seculorum. Amen.

Expliat de die tercio. Incipit de die quarto.

Qui vindemiam colligit. vasa prius quibus vinum infunditur mundare consuevit. ne sordes aliqui vini gratiam decoloret. Quid enim prodest ponere vitem ordine fodere quotannis aut aratris sulcos ducere. putare subrigere. adiungere vltimis. et quodam conubio copulare. si tanto labore vina quehita in vase coacta secat. Matutinos quoque solis ortus si quis spectare desiderat. emittat oculos suos ne quid pulveis ne quid purgamentorum oculi eius infideat. quo intuentis hebetetur et obscuretur obtutus. neue aliquis caligo nebulosa corporeos visus spectantis obducat. Nobis in Leone exoriendus est sol qui ante non fue-

rat. Primum iam diem sine sole transivimus. secundum sine sole transivimus. tertium sine sole conficimus. quarto die iubet deus fieri luminaria. solem et lunam et stellas. **N**ol incipit emunda oculos mentis o homo. animeque interioris obtutus. ne qua festuca peccati. ad te tui perstringat ingenium. et puri cordis turpet aspectus. Emunda aurem ut vase sincero scripturam divine mita flueta suscipias. ne qua ingrediatur contagio. **P**recedit sol magno iubare diem. magno mundum complens lumine vaporans calore. **C**ave o homo solam a te pendere magnitudinem. ne nimius fulgor eius visus tue mentis obceet. et ut qui e regione in radiis eius intendit repulso lumine omnem subito amittit aspectum. ac nisi in ceteras partes vultum suum oculosque dicit. estimat se nihil videre et intuenti munere esse fraudatum. **S**i vero deflectat obtutum integrum sibi officium perseuerat. **C**ave igitur ne et tuum radius exoriens confundat aspectum. et ideo prius firmamentum celi aspice quod ante solem factum est. **T**erram aspice que ante prosoletur cepit esse visibilis atque composita. **G**ermina eius aspice anteriora solis luce. anterior rubus quam sol. anterior herba quam luna. **N**oli ergo sole dei credere cui vides dei munera esse prelatam. tres dies transacti sunt et sole